

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Termin hvori undervisningen afsluttes: december 2020
Institution	VUC Lyngby
Uddannelse	hfe
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Peer Sivertsen Høgsbro (PHO) Tila Hyllested Pedersen (TPE)
Hold	20dana3

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Introduktion til tekstanalyse og til de skønlitterære genrer (TPE)
Titel 2	Retorik og argumentation (TPE)
Titel 3	Psykoanalyse (TPE)
Titel 4	Romantikken (TPE)
Titel 5	Det moderne gennembrud (TPE)
Titel 6	Nyere tid - menneske og omverden (naturesyn og klimalitteratur) (TPE)
Titel 7	Filmanalyse (PHO)
Titel 8	Sproghandlinger (PHO)
Titel 9	Middelalderlitteratur (PHO)
Titel 10	Dokumentarfilm (PHO)
Titel 11	Nyhedsanalyse (PHO)
Titel 12	Tekster der vil påvirke (PHO)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	Introduktion til tekstanalyse og til de skønlitterære genrer
Indhold	<p><u>Baggrundstof:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Afsnit om fiktionsgenren fra e-bogen <i>Håndbogen til dansk</i>– Afsnit om novelle, digt og drama fra i-bogen litthist.systeme.dk– Oversigt over fortællertyper (udarbejdet af TPE)– Oversigt over rimtyper fra indidansk.dk– Oversigt over billedsprog, stilfigurer og semantiske felter (udarbejdet af TPE) <p><u>Analyse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Tom Kristensen: ”Nat i Berlin”– Johannes V. Jensen: ”Paa Memphis station”– John Bang Jensen, ”Skema” (2008)– Helle Helle, ”Fasaner” (1996)– Katrine Marie Guldager, ”Trafikulykke” (2005)– Uddrag af dramaet ”Liebhaverne” af Nikoline Werdelin (1997) <p>Skriftlig opgave: omskrivningsøvelse i genrer. Omskriv én af analyseteksterne til en anden genre, fx fra novelle til digt.</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 20 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Fakta og fiktion• De tre skønlitterære genrer: epik, lyrik og drama• Generelle analysefærdigheder• Novellegenen• Fortællerforhold• Komposition
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/gruppearbejde/skriftligt arbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 2	Argumentation og retorik
Indhold	<p><u>Baggrund/teori:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Darger, Benedicte m.fl.: <i>Begreb om dansk</i> (Dansk lærerforeningens Forlag, 2009) kapitel 8. Retorik og argumentation, s. 95-106.– Wichmann, Jonathan: ”Kunsten at tale godt”. <i>Weekendavisen</i> 7. september 2007.– Analysemodel til retorisk analyse af taler (udarbejdet af TPE)– Skemaer over sproglige virkemidler (billedsprog og stilfigurer) (udarbejdet af TPE) <p><u>Analyse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Diverse reklamebilleder (analyse af appelformer)– Camilla Schwalbe, ”Hverken Skipper-mix, negerboller eller Hottentotkarrusellen er racisme”, <i>Jyllandsposten.dk</i>, d. 30. juni 2015.– Ludvig Holberg, epistel, ”Censur 1”, 1749.– Uddrag af Ulla Dahlerups tale ved Dansk Folkepartis årsmøde 2003 (Antologien til <i>Begreb om dansk</i> s. 98-99)– Statsminister Mette Frederiksens tale ved Pressemøde om COVID-19 den 11. marts 2020.– Dronningens tale til nationen d. 17. marts 2020.– Grundlovstale af venstres formand Jakob Ellemann-Jensen 5. juni 2020. (eksempel på eksamensspørgsmål) <p><u>Andet:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Skriftlig aflevering i forbindelse med forløbet: debatterende artikel; ”Kan værk og kunstner adskilles?” (fra juni 2020)
Omfang	Ca. 30 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Argumentets grundelementer: påstand, belæg, (underbelæg), gendrivelse, rygdækning.• Det retoriske pentagram• Talegenrer• Appelformer• Billedsprog og stilfigurer
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Pararbejde, Grupperarbejde• Læreroplæg• Klasesamtale• Skriftligt arbejde• Spil

Titel 3	Psykoanalyse
Indhold	<p><u>Baggrund/teori:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Lærermateriale om Freuds psykoanalyse (udarbejdet af TPE) <p><u>Analyse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Folkevisen ”Germænd Gladensvend”– Niels Hav, ”Tyrken”– Klaus Rifbjerg, ”Skyernes skygge rammer mig”– Karen Blixen, ”Ringene”– H. C. Andersen, ”Skyggen”– Anders Bodelsen, ”Drivhuset” (eksempel på eksamensspørgsmål) <p>Skriftlig aflevering i forbindelse med forløbet: analyserende artikel om novellen ”Lille knude”.</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 30 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Freuds psykoanalyse, herunder:<ul style="list-style-type: none">○ Freuds personlighedsmodel○ det ubevidste○ forsvarsmekanismer○ symboler• Psykoanalysen som læsestrategi
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Klasseundervisning• Pararbejde• Gruppearbejde• Læreroplæg• Skriftligt arbejde• Film• Spil/it

Titel 4	Romantikken
Indhold	<p><u>Baggrund/teori:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Litteraturens Veje</i>, s. 456-458 (om romantik – universalromantik og nationalromantik).– Rather Homemade, ”Romantikken, hvad skete der lige der?” https://www.youtube.com/watch?v=bMeBVNkgBmM– Baggrundsstof om kunsteventyr og dannelsesstanken i romantikken (udarbejdet af TPE) <p><u>Analyse:</u></p>

	<ul style="list-style-type: none">- Schack von Staffeldt, ”Indvielsen”- Adam Öehlschläger, ”Guldhornene”- Adam Öehlschläger, ”Der er et yndigt land”- N. F. S. Grundtvig, ”Danmarks trøst”- Steen Steensen Blicher, ”Kjær est du Fødeland, sødt er dit Navn”- H. C. Andersen, ”Klods-Hans” <p><u>Andet:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Analyse af guldaldermalerier.- Interview med Thomas Blachmann, https://www.youtube.com/watch?v=jdYujy95MVC- Udarbejdelse af reklame for Danmark (multimodalt)- Online ordbog: ordnet.dk- Indfødsretsprøven fra 2020: https://www.indfodsretsprove.dk/gratis-prove
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 25 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Idealisme• Dualisme• Panteisme, monisme• Nyplatonisme• Universalromantik• Nationalromantik
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Klasseundervisning• Pararbejde• Gruppearbejde• Læreroplæg• Skriftligt arbejde• Film• Spil/it• Multimodalt produkt

Titel 5	Det moderne gennembrud
Indhold	<p><u>Baggrund/teori:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Afsnittene ”Det moderne gennembrud: ud med Gud”, ”Mand- og kvinderoller til debat” og ”Amalie Skram: ind med kvinderne” fra Systimes i-bog, <i>Brug litteraturhistorien</i>.- Afsnittet ”Impressionisme” fra leksikonnet i Systimes i-bog <i>Litteraturens veje</i>.- Lærermateriale om Bangs impressionisme (udarbejdet af TPE)

	<p><u>Analyse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Georg Brandes: <i>Af "Indledningen til Emigrantlitteraturen"</i> (mindre uddrag)– Henrik Pontoppiddan: "Naadsensbrød"– Herman Bang: "Den sidste balkjole"– Herman Bang: Uddrag af "Impressionisme - en lille replik"– Henrik Ibsen: "Et dukkehjem" (værk)– <i>Uddrag af Amalie Skram: "Constance Ring"</i>– Amalie Skram: "Karens jul" <p><u>Film:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– "Øgendahl og de store forfattere: Herman Bang" fra dr.dk.– "Et dukkehjem", tv-teater (1974) (mitcfu.dk)
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 30 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">– Opgør med romantikken– Det moderne gennembrud som litterær periode– Realisme– Georg Brandes og kunstens rolle– De "3 K'er": køn, klasse og kirke– Impressionisme som skrivestil
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">– Klasseundervisning– Individuelt arbejde– Gruppearbejde/matrix-grupper– Film– Spil/it

Titel 6	Nyere tid - menneske og omverden (naturesyn og klimalitteratur)
Indhold	<p><u>Baggrund/teori:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Uddrag af afsnittene "Hvad er klimalitteratur?", "Mennesket mellem magt og afmagt" og "Hvad kan klimalitteratur?" fra Systimes ibog <i>Klimalitteratur</i>.– Læremateriale om naturesyn i forskellige litterære perioder (middelalder, romantik og nyere tid) (udarbejdet af TPE) <p><u>Analyse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Morten Søndergaard: "Bourdieu i køkkenhaven" (2008)– Theis Ørntoft: "Det er forvirrende tider" (2014)– Tomas Tranströmer: "April och tystnad" (1996)– Yahya Hassan: "KNÆL FOR MONSUNEN" (uddrag), (2019)

	<ul style="list-style-type: none">- Akt1 - Danmarks Lydteater: Hørespillet "Consequence City" (2018) (akt1.dk/hoerespil) (værk)- Interview med Lars Skinnebach og Tue Andersen Nexø i Deadline d. 15.03.2018 (om den nye klimalitteratur)- Conservation International: "Nature is speaking" - kampagnefilm (2014) https://www.youtube.com/watch?v=WmVLcj-XXnM- Charlotte Weitze, "Den afskyelige" (2016) (værk)- Interview med Charlotte Weitze i radioprogrammet <i>Plotcast</i>: https://www.youtube.com/watch?v=1mNV1uKUdfc- Lone Hørslev: "Når jeg ligger på jorden" (2018)- Adam Öehlschlager: "Aften-Vandring" (uddrag) (1805)
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 60 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">- Antropocæn tidsperiode- Antropocentrisme og anti-anthropocentrisme- Natursyn i forskellige perioder- Forholdet mellem menneske og natur/omverden (magt >< afmagt - skala)- Klimaulighed
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">- Klasseundervisning- Gruppearbejde/matrixgrupper- Individuelt arbejde- Spil/it

Titel 7	Filmanalyse
Indhold	Baggrundslitteratur: Arbejdsark til kortfilm (analysemodel) Afsnit om filmgenrer fra "Realismen i dansk film" af Birger Langkjær, Samfundslitteratur 2012 "Genrekonventioner" fra Filmgenrer , Det dansk filminstitut, 2006 "Kortfilm og enkelhed" (uddrag) v. Richard Raskin, Systime 2001 Kernestof: "Ude i skoven" af Lisa Svelmøe, DK, 2013 "Lovefield" af Mathieu Ratthe, kortfilm, Canada 2008 "Valgften", v. Anders Thomas Jensen, 1998 (værk) + diverse eksempler (fx introsekvens fra "28 dage senere" af Danny Boyle, 2002)
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 20 timer

Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Kortfilmens særtræk – den komprimerede fortælleform• Raskins syv parametre• Filmgenrer og anvendelsen af virkemidler Filmiske virkemidler – herunder fiktions- og faktakoder Analyse af levende billeder – herunder arbejde med filmiske virkemidler i fiktionsfilmen
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/analyser i fællesskab/projektarbejdsform/ skriftligt arbejde/anmeldelse af film/ skriftlig analyseopgave

Titel 8	Sproghandlinger, facework og høflighed
Indhold	<p><u>Materiale:</u> ”Samtale og regler for sproglig opførsel”, kap. 7 i Begreb om dansk Analysemodel til samtaler</p> <p>Til sproghandlingsanalyse:</p> <p>Helle Helle: ”Køreplaner” <i>Scene fra filmen ”Adam och Eva”:</i> http://www.youtube.com/watch?v=naKbMjQV7wI samt tv-klip med Lars Løkke Rasmussen og Bertel Haarder + ”De uaktuelle nyheder” med Michael Bertelsen og Morten Messerschmidt</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid: 25 t.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Sproghandlingsanalyse – herunder viden om fire grundlæggende typer af sproghandlinger samt identifikation af disse• Brug af sproghandlingsteori i analysen af litterære tekster• Op- og nedtoning• Facework – forståelse for ansigtstruende situationer i forskellige mundtlige kommunikationssituationer• Kendskab til Goffman og Grice• Principper for høflighed og samarbejde i mundtlig kommunikation• Mundtligt og skriftligt sprog <p><u>Sproghandlinger</u> – her skal man kunne lave en analyse af mundtligt sprog både i faktatekster og dialoger i fiktionstekster ud fra teorien om de 4 typer af sproghandlinger (informationsudvekslende, handlingsregulerende, holdnings- og følelsesudtrykkende, kontaktstrukturerende). At kunne skelne mellem direkte og indirekte sproghandlinger – forståelse af begrebet ”undertekst”.</p>
Væsentligste	Læreroplæg, individuelt, par- og gruppearbejde. Øvelser i mundtlig fremlæggelse,

arbejdsformer	netsøgning, pararbejde, at have blik for valg af retoriske virkemidler samt kropssprog og stemmebevidsthed. Opgavebesvarelser i grupper.
----------------------	--

Titel 9	Middelalderlitteratur
Indhold	<p><u>Baggrundslitteratur:</u> <i>Fra runer til graffiti s.1-24</i> <i>Faglige forbindelser i dansk s. 86-87 (om historisk og psykologisk læsemåde)</i> <i>Litteraturportalen</i></p> <p><u>Kernestof:</u> Den lille Rødhætte i 2 udgaver: Perrault (1697) og Grimm (1815) Kong Lindorm (folkeeventyr, anonym) Prins Hvidbjørn (folkeeventyr, anonym)</p> <p>Film: ”Pans labyrint”, Guillermo del Toro, 2006 (værk)</p> <p>Diverse tv-reklamer med brug af fortællingen om Rødhætte (til aktualisering + arbejde med begrebet om intertekstualitet)</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid: 20 t.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Introduktion til (dansk) middelalderlitteratur – litteraturen som bærer af middelalderlig mentalitet og forestillingsverden• Om realistiske og ikke-realistiske genrer i litteraturen (ridder- og trylleviser)• Indføring i den folkelige digtnings brugskontekst og mundtlige overleveringsformer• Sikkerhed i tekstanalysen, herunder brug af danskfaglig metode og terminologi (aktantmodel m.m.)• Genresammenligning mellem ældre tekster og nyere film – eventyrtræk i film• Forståelse for eventyrgenres særtræk og fortolkningsmuligheder – og symbolsprogets universelle karakter• Viden om psykologisk tilgang til eventyr
Væsentligste arbejdsformer	Læreroplæg, individuelt, par- og gruppearbejde. Øvelser i mundtlig og skriftlig fremlæggelse, netsøgning, pararbejde

Titel 10	Dokumentarfilm
Indhold	”Dokumentaren i undervisningen”, s. 53-63, v. Kirsten Andersen og Jan Foght Mikkelsen, LR Uddannelse 2009 ”Dokumentar og reality”, kap. 6 i <i>Den medierede virkelighed</i> , v. Johs. Fibiger m.fl., L&R Uddannelse 2013

	<p>”Fattigdomsporno i velfærdsland”, v. Katrine Hornstrup Yde, Politiken 040515</p> <p>Kernestof: ”Armadillo” af Janus Metz, 2010 (værk)</p> <p>Uddrag fra ”Blok på bistand”, DR 2014</p> <p>+ Diverse klip og eksempler, herunder scene fra ”Bowling for Columbine” af Michael Moore Citater fra ”Ex on the beach” + diverse andre realityshows</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid: 16 timer
Særlige fokuspunkter	<p>Forskellige dokumentarfilmformer og deres æstetiske valg Arbejde med virkelighedsrelationen i dokumentar Sammenhænge mellem forskellige lag i sammensatte udtryksformer (multimodalitet) – billede, lyd og verbalsprog Forskelle på dokumentar og reality – samt ligheder i virkelighedsgenrenes udtryk Fakta- og fiktionskoder, analyse af brugen af virkemidler og disses effekt på beskuerens oplevelse af det fremstillede Autenticitetsmarkører</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning /projektarbejdsform/ skriftligt arbejde/ Selvvalgt materiale til analyse (reality)

Titel 11	Nyhedsanalyse
Indhold	<p>Baggrundslitteratur m.m.: Olsson & Poulsen: Ryd forsiden! s.17-35 ”Avisjournalistik”, afsnit 5.1 i <i>Håndbog til dansk</i> (ibog, Systime 2019) + om ”Fortællende nyhedsjournalistik” Lene Brøndum m.fl.: ”Vanessa-sagen”, Jyllands-Posten 04/05 – 2003 ”Ryd forsiden” afsnit 2 om ”Valgsurten”, DR-dokumentar 08/12-2019 ”Fake News”, foredrag ved Erkan Özden ”Fattigliv”, Herman Bang, Nationaltidende 19/12-1880 (uddrag)</p> <p>Dagsaktuelle aviser + netaviser + TV-nyheder</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 25 timer
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Nyhedsbegrebet og avistyper• Nyhedskriterier og nyhedsbehov• Selvstændig vurdering af dagens nyhed – hvad er dagens vigtigste nyheder? Hvorfor?• Avisens nyhedsgenrer – sondring mellem informations- og opinions-

	<p>genrer, klassiske og udvidede nyhedsgenrer</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyhedsartiklens lay-out og sproglige virkemidler• Virkemidler i den fortællende nyhedsartikel, Avisreportagen, herunder oplevelsesjournalistik• Analyse af nyhedsartikler og TV-nyheder• Foredrag om fake news v. Erkan Özden
Væsentligste arbejdsformer	<p>Fremlæggelser, klasseundervisning, diskussionsgrupper, skriveøvelser, omskrivning af artikel</p> <p>Arbejde med selvvalgte nyheder</p>

Titel 12	Tekster der vil påvirke
Indhold	<p>Baggrundslitteratur:</p> <p>Begreb om dansk, kap. 10 om medieanalyse ("Tekster der vil overtale")</p> <p>Reklamepsykologi v. Morten Haase m.fl., kap. 6 om reklameetik, s. 142-149</p> <p>"Forbyd nu de sexistiske reklamer", debatindlæg i Politiken 16/6 -2016, v. Henrik Marstal</p> <p>"Kampagnetyper" fra bogen "De korte medieformater" v. Maria Rebekka Holm Nadersen m.fl., Systime 2020</p> <p>Reklamebilleder + -film, "Cult Shaker", "Benetton", "Smirnoff", "JBS" m.fl.</p> <p>Kampagnefilm:</p> <p>Greenpeace:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=dHpHxA-9CVM&feature=youtu.be</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=qhbliUq0_r4</p> <p>Conservation International m. Greta Thunberg 190919</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=-S14SjemfAg</p> <p>+ "Nature is speaking"-kampagnefilm</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid - ca. 30 t
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none">• Reklamens virkemidler – og begreber som livsstil og ekstraegenskaber• Billedanalyse og kampagneanalyse• Seksualisering og objektgørelse i reklamer for forskellige produkter• Reklamers etiske udfordringer, argumentation og grænser for markedsføring• Fra salg af produkter til salg af budskaber – hvordan påvirkes vi til handling?• Om kampagner og holdningspåvirkning• Klima- og bæredygtighed i kampagner (relateret til klimalitterært forløb)• Tidens centrale problemstillinger i den offentlige debat: Klimakrisen

	<ul style="list-style-type: none">• Greenwashing i reklamer og politiske budskaber
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde, selvstændige tekstvalg – og analyse af fundne reklamer. Klassediskussion.